

ע"פ 2356/17 - פלוני,פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוורים פליליים

ע"פ 2356/17

ע"פ 1332/18

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ד' ברק-ארץ
כבוד השופט מ' מוז

לפני:

המערער בע"פ 2356/17:
פלוני
המערערת בע"פ 1332/18:
פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ע"פ 2356/17: ערעור על פסק דין של בית המשפט המחויז ירושלים בת"פ 029628-02-15
שניתן ביום 31.01.2017 על ידי כבוד השופט אמן כהן

ע"פ 1332/18: ערעור על פסק דין של בית המשפט המחויז בירושלים בת"פ 29718-02-15
שניתן ביום 4.1.2018 על ידי כבוד השופט כרמי מוסק

בשם המערער בע"פ 2356/17:
עו"ד נאשף דרוייש
בשם המערערת בע"פ 1332/18:
עו"ד ארץ בר צבי, עו"ד חגי לרנאו
עו"ד נועה זעירא
עו"ד דגנית כהן-ויליאמס
בשם המשיבה:

פסק דין

השופט י' עמית:

1. שני המערערים שלפנינו הורשו כל אחד בנפרד, בגין מעורבותם בסיפור המעשה שיתואר להלן, כפי שעהלה מכתבו האישום ומהומר הראות שהובא בפני בית המשפט קמא (ນצין כי כתבי האישום של השניים שונים במקצת אך לצורך התיאור להלן איןנו נדרשים לניאנסים השונים ביניהם).

עמוד 1

המערערת בע"פ 1332/18 (להלן: המערערת) הייתה חברתו של פאייז רגבי (להלן: פאייז) עד זמן קצר לפני התרכשות האירועים שתוארו להלן. המערער בע"פ 2356/17 (להלן: המערער) ומוחמד שוויקי (להלן: מוחמד) הם קרוביו משפחה של פאייז. המערערת ופאיז היו מסוכסים עם בני הזוג אחמד בדראן (להלן: אחמד) והודיה אללוֹף (להלן: הودיה), שהtaggorroו ייחדיו בחדר בקומה השנייה בבניין ברוחוב בצלאל בירושלים (להלן: החדר והבית). בחדר בקומה השלישית בבית, התגוררה אוריית לונדון זיל (להלן: המנוחה) יחד עם בעלה.

ביום 23.1.2015 בשעות הערב, תכננו המערערת, המערער ומוחמד (להלן: השלושה) הגיעו לבית כדי לשrown את חדרם של אחמד והודיה. המערער התקשר לאחמד מספר פעמים כדי לוודא שהוא והודיה לא נמצאים בבית. השלושה נסעו מTEL אביב לירושלים ברכבו של מוחמד, והגיעו לבית בסמוך לשעה 03:05. מוחמד המתין ברכב, בעוד שהמערערת והמערער נכנסו לבית. סמיך החל לפrox את דלת החדר באמצעות כלי פריצה, עיקם את צילינדר הדלת ופתח אותה בבעיטה. המערערת וسمיך נכנסו לחדר, היצתו במצבה את הסדינים שהיו על המיטה הזוגית ולקחו מהארון בשמיים ובגדים של אחמד והודיה. כשהיאש אחזה במזרן הם עזבו את החדר ויצאו מהבית, נכנסו לרכב של מוחמד ועצבו את המקום במהירות. האש שפרצה כלתה מספר רהיטים בחדר ואת דלתו, שהייתה עשויה עץ. עשן רב חדר למסדרון, לקומה השלישית בבית ולחדר בו שהטה המנוחה. סביב השעה 03:00 התקשרה המנוחה לבעה, שהיא בעובדה, וצעקה "יש אש, יש אש". צוות כיבוי אש הגיע למקום בסמוך לשעה 03:19 והחל בכיבוי שריפה. בשל העשן הרב שמליא את הבית, צוות הכיבוי הצליח להגיע למנוחה רק בסמוך לשעה 03:30 ומצא אותה מחוסרת הכרה. המנוחה פונתה מהחדר וצוות מגן דוד אדום שהמתין מחוץ לבית ביצע בה הח'יאה. המנוחה הועברה לבית החולים הדסה עין כרם כשהיא סובלת מהרעלה תחמושת פחמן כתוצאה ממשאית עשן. לאחר כשבועיים בהם הייתה במצב של מוות קליני, נפטרה המנוחה.

טרם נעצר מוחמד ביום 25.1.2015, תיאם עמו המערער כי אם יעצרו על-ידי המשטרה, יספרו כי המערערת בקשה מהם להסייע אותה בבית כדי להביא בגדים מחברתת, וכי המערערת עלתה לבדה לבית בעוד שניהם נשארו מחוץ לו.

2. בגין האמור לעיל, המערערת הורשעה לאחר שמייעת ראיות (כב' השופט י' הכהן) בעבירות של הריגה (לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק)); הוצאה (לפי סעיף 448(א) לחוק); התפרצות למקומות מגוריים (לפי סעיף 406(ב) לחוק); וגנבה (לפי סעיף 384 לחוק). בגין הדין (כב' השופט י' מוסק) הושת על המערערת, בין היתר, עונש מאסר בפועל של עשר שנים וכן תשלום פיצוי בסך של 250,000 ₪. עונש זהה לעונשה של המערערת, הושת גם על המערער (כב' השופט י' כהן).

על כך נסובים שני הערעורים הנפרדים שנשמעו בפנינו במאוזד.

3. ערעור המערערת: הערעור נסב הן על הרשותה בעבירות ההצתה וההריגה והן על חומרת גזר הדין וגובה היפוי.

בתום הדיון, לאחר ששמענו בארכיות את טיעוני באי כוח המערערת, קיבלת המערערת את המלצותנו וזרה בה מהערעור על הכרעת הדין. נציגי כו בעקבות תיקון 137 לחוק (הרפורמה בעבירות ההמתה), הסכימה המדינה עוד קודם

לدين להמיר את הרשעה בעבירות ההריגה, בהרשעה בעבירה של המתה בנסיבות דעת, לפי סעיף 301ג לחוק, בנוסחו דהיום ("הגורם למוות של אדם בנסיבות דעת, דין - מאסר שטים עשרה שנים").

4. בערעור על חומרת העונש, הדגישו באי כוחה של המערערת, בין היתר, את נסיבות חייה הקשות, החבורה השולית עמה התרועעה משל שנים רבות, הליכי הגמילה מסמים ומאלווה שעברה לאחר שנענזה, והליך השיקום שהוא עוברת בבית הסוהר. עוד נטען כי המערער מוחמד הם הדמיות הדומיננטיות, בעוד שהמערערת אף נגירה אחרת; כי על מוחמד הוטל עונש מאסר של 26 חודשים בלבד; וכי הוצאה שגרמה למותו היא אירען חריג, והמערערת מצהה על התוצאה הטרגית. לעניין הפיזי נטען, בין היתר, להיעדר יכולת כלכלית של המערערת, וכי רכיב הפיזי מעמיד אותה במצב בלתי אפשרי, שגורם לכך שבעת שחרורה ת策רף להתמודד עם חוב שיתפח לסכום של למעלה מחצי מיליון ₪.

5. ערעור המערער: המערער ה策רף לטענות המערערת, והצביע על הרקע הסוציאאקונומי הקשה שבו גדל; על כך שהודה בנסיבות שייחסו לו בכתב האישום; שאין לו עבר פלילי; שהוא הסתמכותו הראשונה עם החוק; שלא הורשע בעבירות הגנבה וההתפרצויות; וכי לא ערער על גובה הפיזי.

6. משהארינו הצדדים בטיעוניהם, נזכיר אנו בדברינו ונאמר כי המקירה Dunn מוכיח את אשר נאמר פעמיים רבות בפסקה בנוגע לעבירת הוצאה: "מעשההצתהראשתיודעה, ואחריתומישורנה" (ראו, מבין רבים, ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל בפסקה 3 (8.11.2012); ע"פ 8347/19 מיהרט נ' מדינת ישראל (17.3.2020)); "ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שעריו מות" (ע"פ 3210/06 עצמאלה נ' מדינת ישראל, פסקה (1) (18.3.2007)); "аш המתפשט באופן בלתי מבוקר זורה הרס, ומסכנת את האדם ואת החיה, את הגוף ואת הרכוש" (ע"פ 2939/19 חלפון נ' מדינת ישראל (2.2.2020)). לא בכדי קבע המחוקק עונש חמור של עד 15 שנות מאסר לעבירת הוצאה. זאת, נכון, נכון, פוטנציאלי הנזק המשמעותי שטמון בעבירה זו וחוסר יכולת לשולט בתוצאותיה (ע"פ 6720/16 מדינת ישראל נ' פלוניוהאסמכתאות שם (7.3.2017) (להלן: ע"פ 6720/16)).

איןנו צריכים להרחיק עדותנו, והמקירה שבפנינו, שבו קיפחה אישת צעירה את חייה, אך יוכיח את עצמתה הסכנה הגלומה בכל הוצאה, ובמצההה בתוך בית מגורים בפרט. משפט הענישה בעבירת הוצאה היא רחבה ורחב הענישה אינו אחד, כל מעשה על פי נסיבותיו (ע"פ 6720/16, בפסקה 9). המקירה שבפנינו נופל לרף הגובה של חומרת מעשה הוצאה כשלעצמו, עוד לפני שהוא באים לתוכה הוצאה הקשה של מות המנוחה (והשו לע"פ 2249/18 מדינת ישראל נ' פלוני (11.11.2018)), שם חלף עונש של ארבע שנות מאסר שהושטו על הנאשם בבית משפט קמא, הטיל בית משפט זה עונש מאסר של שש שנות מאסר בגין הוצאה לפיציעתם של שלושה אנשים, בעוד שכידוע, אין דרך של ערכאת ערעור למצות את העונש. עם זאת, באותו מקרה, הוצאה נעשתה במתכוון כדי לפגוע בבני אדם, עבירה שהעונש בצדיה הוא 20 שנה).

7. המעררים הציבו על כך שמוחמד Dunn ל-26 חודשי מאסר בלבד. אך מוחמד הורשע בהסדר טיעון בעבירות של סיעע להוצאה ולהתפרצויות וכן בשיבוש הליכי משפט, בעוד שהמעררים הורשעו מביצעים בצוותא בעבירות הוצאה והריגה, כך שאין מקום להקים מהעונש שהות עליו לענייננו. ובכלל, אין להקים מהסדר טיעון של נאם אחד על רף הענישה של נאם אחר, אשר הסדר טיעון יכול להביא בחשבון גם שיקולים במישור הראייתי.

.8. על רקע דברים אלה, נבחן את עניינם של המערערים.

uberu של המערער נקי, בעוד שלמערערת עבר פלילי בעבירה של שוד מזון. המערער הורשע גם בעבירה של שיבוש הליכי משפט אך לא הורשע בעבירות של גנבה והתרפות, בעוד שהמערערת הורשעה בעבירות אלה. קשיים ורעים שני חיה של המערערת. נסיבותה האישיות ונסיבותיה משך שנים, החל מגיל צער, פורטו בחומר שבפנינו ולא נרחיב מפאת צנעת הפרט. لكن יש להוסיף את הליכי הגמילה והહילך השיקומי שעבירה המערערת עוד בתקופת מעצרה וכיום בין כותלי הכלא.

בהינתן מכלול השיקולים, ובהתאם שהמעשים בוצעו על ידי השניים בצוותא חדא, איןנו רואים להבחן בין המערערים לעניין העונש.

.9. כאמור, לאור הרפורמה בעבירות המתה, המדינה הסכימה להמיר את עבירת ההריגה, שהעונש בצדיה הוא 20 שנה, לעבירה של המתה בנסיבות דעת שהעונש בצדיה הוא 12 שנה. יכול הטוען לטעון כי מאחר שהעונש המכסיימי בגין המעשה הופחת על ידי החוק בapon כה משמעותית, יש להפחית מיניה וביה מהעונש שהוטל על המערערים על פי הדין הישן. ולא היא. המעשה וניסיובתו אינם מושפעים מគורתה העבירה, וכאשר בית המשפט המוחזי השית על המערערים עונש מאסר של עשר שנים, הוא ראה נגד עינוי יסוד נפשי של קלות דעת, כפי שעה גם מסעיף 133 להכרעת הדין של המערערת, בו מצין בית המשפט כי מי שמבצע הצעה נוטל על עצמו סיכון גם אם יש להניח שהוא עושה זאת "בהנחה ובתקווה שהסיכון לא יתמשח. משמעות התנהגות כזאת, מלמדת על מצב נפשי של קלות דעתבנוגע להתרחשות" (הדגשה הוספה - י"ע).

עם זאת, בהינתן השיקולים לקופה עליהם לעיל, ובעיקר נסיבותה האישיות המיחזות של המערערת והיעדר עבר פלילי של המערער, הגיענו למסקנה כי יש להעמיד את עונשם של המערערים על תשע שנים, דהיינו, הפחיתה של שנה.

.10. הפיצוי: תסקורי נגעי העבירה מדברים אחדים, ולמדים על הפגיעה והנזקים שנגרמו לבעה של המנוחה ולשפחתה, כפי שעה גם מהדברים הנרגשים שנשאו בפנינו בתום הדיון. עם זאת, אנו סבורים כי לא היה מקום להטיל על כל אחד מהמעעררים לשאת בפיצוי בשיעור המעט מכסיימי על פי החוק. אנו מעמידים אפוא את הפיצוי הכלול שישולם על ידי המערערם, ביחיד ולהזד, על הסך של 250,000 ₪, בחלוקת שנקבעה בסעיף 59 לגור דין של המערערת, וזאת בהתחשב ביכולתה הכלכלית הדלה.

המערערת תחייב לשלם את הפיצוי בתום מאסרה.

.11. בכפוף לאמר לעיל, יתר הוראות גזרי הדין ישארו על כן.

השופט מ' מזוז:

אני מסכימים.

שׁוֹפְט

השופט ד' ברק-ארץ:

אני מסכימה לפסק דין של חברי השופט י' עmittelבמקרה קשה זה הטבול בצלע ובכאב.

שאלת הפיצויים אינה העיקר במקרה שבפנינו. עם זאת, ראוי להתייחס אליה – הן מאחר שהכרענו בה נגזרת מן העקרונות שנקבעו בדנ"פ 5625/16 אסרך נ' טווק בוקובזה (13.9.2017) (להלן: עניין דין נסוף טווק) והן משומשנדרשת הבהרה כי התשובה שאנו נותנים לה אינה מבטאת התייחסות ממיעטה לאובדן של נפגעי העבירה. בעניין דין נסוף טווקណונה השאלה האם התקarra הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ביחס לפסיקת פיצויים בהליך הפלילי חלה במשותף על כל נפגעי העבירה המקבלים פיצוי מכוח אותו مجرמה מותות. התשובה החיובית לשאלת זו נגזרה, בין היתר, מתכליתה של פסיקת הפיצויים בהליך הפלילי – לשמש סعد מיידי ודוחוף לנפגעי העבירה, להבדיל ממתן פיצוי מלא לנזקם, כמו גם מגבלותיו של ההליך הפלילי שאינו מאפשר הוכחה מדוקית של הנזקים שנגרמו. אולם שיקולים עצומים יפים גם לשאלת השתוררה כאן – האם יש מקום לפסיקת פיצויים החורגת מהתקarra הסטטוטורית בגין אותו مجرמה מותות – כאשר האחריות לו רווחת על יותר מעבריין אחד. תשובה אחרת הייתה סוללת את הדרך, מכיוון אחר, לפסיקת פיצויים בהיקפים גדולים בהליך הפלילי שאינו מותאם ואני מיעוד לך, ללא הוכחת נזק. אין צורך לומר כי הדרכ לפסיקת פיצויים בהליך האזרחי עודנה פתוחה, תוך הסתמכות על סעיף 42א לפקודת הראות [נוסח חדש] ככל שהדברים נוגעים לפטור מהוכחת העובדות שנקבעו בהליך הפלילי.

מן הדברים שקרהנו ושמענו ניתן היה להבין ולהבין ואובדנה של אוריתהוא קשה מנשוא מבחינת אהבהיה, שבilibם היא הותירה חלל עצום. יהיו זכרה ברוך.

שׁוֹפְט

הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' עmittel.

ניתן היום, ז' בתמוז התש"ף (29.6.2020).

שׁוֹפְט

שׁוֹפְט

שׁוֹפְט